

Vit prenta niðan fyri nøkur av teim sjónarmiðum, sum formaður javnaðarflokksins Atli Dam bar fram í »Andgletti« útvarpsins og sjónvarpsins. Hendan sending vakti miklan ans, og hevur verið mest umtalaða hendingin í valstríðnum.

Sendingarnar kunnu vera rættstiliga avdúkandi og vístu, at teir báðir samgonguleiðararnir, vit higartil hava sæð, neyvan orka at leiða okkum burtur úr kreppuni. Teir hava ikki gjørt sær fullgreitt, hvussu djúptgangandi hon er, og talaðu tí ov nógv úttanum.

Framtíð fyri Føroyar

Alt gerst tá samfelagið er sterkt og búskapurin frískur. Onki tá búskapurin er í svárrari ójavnvág ella undir formyndarskapi av lángevarum.

Sleppur henda gongdin at halda fram, gerst lítið.

Jú, teir kunnu enn eina tíð flyta munandi part av samfelagságóðanum, frá lórtakarum og fiskimonnum til eitt fátal av sokallaðum »vinnulívsmonnum«.

Økta forbrúkið hóast sterkt reallónarfall er prógv um hesa flyting, men skulu vit ikki fáa sama ófrið á arbeiðsmarknaðinum, sum Thatcher og Steingrímur Hermanson hava, so kunnu teir ikki framhaldandi minka reallónina so skjótt sum

teir helst vildu, og mugu tí istaðin læna enn meira úttanlands, soleiðis at teir longu nú kunnu flyta ein part av tí, komandi ættarlið skulu knógva undir, til vinirnar og kenningararnar.

Men eisini fyri hesum er mark, tí útlendsku lángevararnir ella danski staturin — um hann skal loysa vekslnar inn — koma at seta okkum undir administratión.

Hetta segði Skak-Nielsen púra greitt.

Borgarligt stýri eitt stutt tíðarskeið afturat rennir okkum sostatt fóst, tí teir eiga hvørki figgjarligu amboðini ella hegnið til at loysa okkum úr fjøtrunum, teir hava bundið okkum við.

Planøkonomi og stýring

Einasta svarið er planlegging og stýring eftir javnaðarmanna uppskotum og kreppuloyndi til tøkum.

Planøkonomi og stýring hava teir altíð háað. Slikt forðaði iniciativ og skapanarkraft, søgdu teir, men tá iniciativði ikki røkkur longri enn til at senda røkingarnar víðari til landskassan og tá selu hegnið bert er at biðja landskassan um at rinda tað, sum restar í til hýrur, lönir, framleiðslukostnað, rentur og avdrátt, og tá »profiturin« hjá teim, sum spæla fólk í húsi í okkara framleiðsluapparat, mest verður tikin burt-

urúr teim hallum, sum landskassin »dekkar«, tí teir onga ábyrgd bera, so má vera tíð uppá einaferð enn at royna fyriskipanar- og skapanarevnini í javnaðarpolitikkinum.

Teir stríðast um berg-hol, virkir, vegastubbar, ravmagn, rusk, lendingar og heilsuverk, men gloyma at siga fólk, at fortreyt fyri at lova nakað av hesum er, at búskapurin kemur aftur á beint, at lutfallið millum úttanlandaskuld og bruttoframleiðslu minkar, at ein minni partur av samfelagsorkuni enn nú fer til »kreppuhjálpi« og at figgjarlógin aftur kemur at svara til veruligu berorku skattgaldarans.

Flestu hava kent hesi 4 árinu svangligu sammetti við tey 14 árinu, tá javnaðarflokkurin sat fyri.

Tey vóru ikki vinir og næstringar, men nú velja tey samgonguflokkarnar út aftur.

Nýggjur politikkur

Tað sum javnaðarflokkurin nú setir út í kortið, er:

1. Hámark fyri úttanlandsláttøku til 400 mill. kr. árliga og rentulækking við 3%.

2. Hetta tryggjar landsbankin, sum kemur at stýra peningastreyminum inn og út úr okkara samfelag.

3. Umlagdan sölupolitikkur, sum meira peningur verður til gjaldan av framleiðslukostnaði, hýrum og lønum.

4. Broytt framleiðslumynstur við øktari foreldring og breiðkaðum vøruúrvali at selja.

5. Stuðulin til fiskivinnuna umlagdan til skapan av fleiri arbeiðsplassum, øktari rational-

isering, nýggjum veiðihættum, brennoljusparring og harvið betri og biligari rakstri.

6. Stuðulin til skipabygging og skipasmiðjur umlagdan til rationalisering, útbúgving, nýggja teknologi, projektering og umsitingarexpertisu og produktionsplanlegging og produktionsstýring, tá fáa vit ein kappingarføran skipasmiðjuíðnað.

7. Landbúnaðin at stimbra og jørð til brúks fyri tann, sum vil virka innan búnaðin. Hitt almenna kann ikki taka jørð, men keypa ella leiga.

8. Alivinnuna at virka á tryggingarvirkni og í nývum samstarvi við góðskingavirkni.

9. Almennu figgjanarstovnarnar styrktar, so teir kunnu loysa nútíðansgerðina av allari framleiðslu okkara.

10. Útbúgvingar, sum seta okkum før fyri at ogn okkum ta nýtekní (nýggju teknologi), sum kann útvega 250–300 arbeiðsplass árliga. Aðrir skulu ikki við síni teknologi vera harrar okkara, men vit harrar á teirri teknologi, sum setir okkum javnt við teir og fult kappingarførar.

11. Bygdamenningin og samferðsluútbúgvingin at fremja, so samfelagið veruliga gerst ein heild.

12. Fiskiflotan at endurnýggja við útskipting — ikki banni — og loyvi til ilögur til óroyndar ella lítið royndar stovnar.

13. Veruligan sjófartspolitik, sum ikki darvast av manglandi sjófartsservice í umsitingini.

14. Skattalógin og avskrivningarholini at typpa, so tey sum nú ikki bera, fara at bera saman við okkum, ið higartil hava borið.

15. Hertil mong onnur samfelags- og virkisøki at taka undir sjóneyku, so rætta planleggingin og frægasti virkisarmurin fæst.

16. Undirgrundsmálið hava vit loysn uppá, bert hinir taka undir á lógtíngi, og stuðulsskipanir Danmarkar og Føroya millum fáa vit aftur í fasta legu í samráðingum.

500 dagar

Javnaðarflokkurin biður um 500 dagar at fremja neyðuga lóggávu — kanningar- og fyriskipanararbeiðið — fyri hendan nýggja politikk.

Fáa vit teir, so liggur hetta samfelagið aftur á kósini, vit hildu aftan á 1959 og 1967.

Hetta merkir ikki, at samfelagið steðgar hesar 500 dagarnar.

Tvørturímóti, innan fyri markið av teim læntu 400 milliónunum og úrtøkuni av innlendis framleiðsluni fara vit beinan vegin til verka eftir eini strangari prioritering, og har skulu útbúgvingarnar ikki liggja aftast.

Avmarka vit »gávurnar« til vinirnar og næstringarnar, er rimilig orka eftir til loysn av átrokandi uppgávum og til framtíð fyri Føroyar.

Atli P. Dam

